

Hur mår Österbotten 2026

Välfärdsområdesstyrelse 17.03.2026

ÖVPH/1598/00.01.00/2026

Beredare Sjöström Pia-Maria
Penttinen Erkki
Kotanen Heidi
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Till sektordirektörernas uppgifter hör att årligen göra en sammanställning över hur Österbotten mår utifrån åldersperspektiven barn och unga, vuxna i arbetsför ålder och äldre. Till sammanställningen hör också tillgången och tillgängligheten för olika tjänster, samt befolkningens egen åsikt om servicen och behoven. Sammanställningen utgör välfärdsområdets välfärdsberättelse. Utifrån resultaten av analysen bestäms prioriteringsområden för följande års verksamhetsplanering och budgetarbete. Rapporten används också som bakgrundsmaterial vid uppdatering av välfärdsområdets strategi, servicestrategi och de olika lagstadgade planerna för främjande av välfärd och hälsa.

I sammanställningen används olika typer av offentlig statistik, såsom befolkningsstatistik och olika indikatorer som dels olika organisationer har rapporterat, dels baserar sig på olika enkätundersökningar hos befolkningen. I sammanställningen används också material från nationella och regionala myndighetsutvärderingar och välfärdsområdets egna nyckeltal, men också information från personalen, de årliga diskussionerna med kommunernas ansvariga för främjande av hälsa- och välfärd, samt respons från olika intressegrupper.

Utifrån resultaten 2026 noteras nedanstående utvecklingsområden som behöver beaktas vid uppdatering av välfärdsområdets strategi, servicestrategi och vid planering av verksamhet och budget inför kommande år. De närmsta åren fortsätter också arbetet med att utarbeta gemensamma arbetsmetoder och -processer till den del det behövs för att ge befolkningen likvärdig service och för att verksamhetsformer som har visad effekt och som ger ett mervärde för de som är i behov av tjänsterna ska användas. Därtill fortsätter arbetet med att klargöra serviceprocesserna för bedömning av servicebehov och beviljande av service enligt lagen om funktionshindersservice. Kriterierna för service behöver förtydligas i samarbete med klientgrupper och rådet för personer med funktionsnedsättning och personalens specialkunnade säkerställas.

Utvecklingsområden som gäller hela befolkningen

- Åtgärder som stöder för invånarnas egen aktivitet och förutsättningar för att i vardagen ta hand om sig själva och sina anhöriga. Åtgärder ska verka hälsofrämjande, förebygga försämringar i funktionsförmågan och därmed minska behovet av social- och hälsovårdstjänster. Fokus på åtgärder som stöder fysisk aktivitet och hälsosamma levnadsvanor och därigenom minskar riskerna för bl.a. diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar, cancer och demens.
- satsningar som minskar skillnader i hälsa, välmående och levnadsvanor mellan befolkningsgrupper. Förtydliga strukturella fenomen via utveckling av social rapportering och söka minimera riskerna för utslagning p.g.a. försämringar i socialskyddet.
- åtgärder som förenklar kontakterna till vård och service, förbättrar kontinuiteten vid återkommande behov och förkortar vård- och service-processen som helhet, stor vikt behöver fortsättningsvis läggas på utveckling av digitala tjänster
- åtgärder som styr verksamheterna mot mera öppna vård- och serviceformer och service på grundnivå. Detta gäller främst somatiska sjukvårdens öppenvård och psykosocial- och funktionshindersservice

Utvecklingsområden som gäller barn, unga och familjer

- utarbeta koncept för en övergripande modell för främjande av barns och ungdomars välfärd i samarbete med kommuner och andra aktörer. Detta innefattar satsningar för att stärka barnen och de unga, främja motion och hälsosamma levnadsvanor, stöd för vårdnadshavarna vid olika utmaningar i familjen och skapa förutsättningar för en barndom fri från våld.
- förbättra tillgängligheten till psykosocial service, på olika nivåer och klargöra arbetsfördelningen, förbättrat samarbete mellan olika aktörer som ger psykosocial service inom hälsovården, socialvården och utbildningsanordnarna. Fokusområden är mentalvårdstjänster på grundnivå för barn <13 år, missbrukartjänster för minderåriga, gemensamma arbetsprocesser och uppföljning av terapigarantin för barn och unga <23 år.
- tillräckliga möjligheter till korttidsvård för barn med funktionsnedsättning och i tidigt skede träning till största möjliga självständighet i vardagen och delaktighet i samhället
- utveckla den egna verksamheten för barn som placerats utanför hemmet via barnskyddet och öka andelen av dessa barn som får familjevård
- utveckla diagnostik, behandling, uppföljning och mångprofessionellt stöd vid komplexa sjukdomssymptom

Utvecklingsområden som gäller befolkningen i arbetsför ålder

- Klargörande av service- och vårdkedjor som upprätthåller unga vuxnas arbets- och funktionskapacitet, arbetsmetoder och arbetsfördelning med arbetsregioner, utbildningsinstitutioner, arbetshälsovård, ungdomsarbete och FSHS
- Utveckla dagaktiviteter för unga och yrkesverksamma (mötesplats) i samarbete med tredje sektorn och kommunerna
- Utveckla uppsökande arbete som en serviceform inom tjänster för personer i arbetsför ålder
- Utveckla mera mångsidiga boendeformer, både gällande välfärdsområdets egna boendeservice och i samarbete med kommuner, tredje sektorn och privata aktörer
- Upprätta helhetsplan för utveckling av missbrukstjänster tillsammans med de tvåspråkiga välfärdstjänsterna och Åland, med hänsyn till servicebehoven hos svensk- och finskspråkiga klienter

Utvecklingsområden för den äldre befolkningen

- främjande och förbättrande av funktionsförmågan och hälsosamma levnadsvanor och beaktande av detta inom alla tjänster
- förbättrad trygghet för de som bor hemma
- stöd för det psykiska välbefinnandet
- utveckling av klient- och servicehandledningen i en förebyggande och mer övergripande riktning
- vidareutvecklad vårdstug för klienter med minnessjukdom
- utveckla vården och servicen för klienter som behöver särskilt stöd och kunnande, till exempel psykiatriska patienter
- höjd vaccinationstäckning mot influensa
- stärkt gerontologiska kunnande och samarbete

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår att styrelsen antecknar utredningen för kännedom och godkänner utvecklingsområdena som grund för justering av målsättningarna i servicestrategin och vid kommande verksamhetsplanering och budgetarbetet och att ärendet förs för beslut till fullmäktige. Tekniska justeringar i rapporten kan ännu göras.

Beslut:

Bilagor

Bilaga 1 Hur mår Österbotten 2026

Bilaga 2 Minimidatainnehåll kommunvis 2026 / Vähimmäistietosisältö 2026

Distribution